ORAŞUL
RODICA BRETIN

YUL EN se aplecă şi culese un bulgăre de pămînt. Desfăcu încet degetele, lăsînd pulberea cenuşie să se împrăştie, luată de vînt... Cîndva, imensa cîmpie fusese acoperită de vegetaţie. Încercă, fără să reuşească, să-şi imagineze oceanul verde-gălbui al plantelor, unduind sub soarele de amiază. În locul acela – susţineau vechile texte – se aflaseră pe vremuri păduri nesfîrşite, dar nu putea crede: nimeni din generaţia lui nu văzuse cum arată un copac adevărat.

Se aşeză lîngă una din stînci – erodată de curenţii de aer ce înfiorau odată ierburile înalte – unde rămase nemişcat, integrîndu-se aparentei imobilităţi a elementelor. Ascultînd zgomotele nopţii, numai de el înţelese, auzea poate foşnetul unor frunze – ofilite demult pe crengile arborilor dispăruţi şi ei – sau ropotul fantomatic al stropilor. De sute de ani nu plouase în acea regiune a planetei – fronturile de precipitaţii fiind dirijate spre zonele de culturi intensive – iar în lipsa apei tot ce fusese viu pierise.

Simţi o atingere uşoară, apoi senzaţia caldă, atît de cunoscută, pe care apropierea Hanei o emana, îl învălui. În afara prezenţei fizice, percepea pulsaţia de veghe a creierului ei căutîndu-l cu intensitate. Neliniştea aceea, plină de întrebări nerostite, îl înduioşă şi hotărî să-şi elibereze mintea de cîmpul protector – parcă şi-ar fi deschis larg braţele – Hana cuibărindu-se recunoscătoare între gîndurile lui. Cu un gest firesc, bărbatul îşi petrecu mîna dreaptă pe după umerii ei şi rămaseră alături în noapte.

„Yul En, e adevărat că te-ai născut... **acolo?** îi auzi gîndul timid. I se păru ciudat, pînă acum nu-i pusese întrebări.

Privi spre nord-est, direcţia în care ochii Hanei scormoneau întunericul. La capătul zării, văpaia orbitoare a unui incendiu – răspîndind în jur haloul luminos – părea un astru gigantic pregătit să răsară. Unda termică ajungea pînă la ei, încălzind atmosfera clară şi îngheţată a deşertului.

Nu erau decît luminile Oraşului, singurul de pe planetă, ocupînd aproape o treime din suprafaţa uscatului. Crescuse monstruos, în sus, spre bolta mereu limpede, nu pe verticală ci oblic, îngrămădire haotică de clădiri antigravitaţionale, avînd aspectul unor cristale desprinse din aceeaşi bază.

Asupra Hanei, Oraşul exercitase întotdeauna o anume fascinaţie: reprezenta necunoscutul, zona interzisă. Yul En, în schimb, îl ura pentru că îl cunoştea atît de bine. Făcînd abstracţie de cei exilaţi din proprie voinţă în afara zidurilor lui albe, Oraşul continua să existe, realitate copleşitoare, pe care o puteau ocoli dar nu ignora... Lumina crepusculară iradiată în spaţiu era atît de puternică, încît făcea să pălească strălucirea stelelor, vizibile abia ca nişte sclipiri îndepărtate şi palide, împrăştiate pe boltă. Dincolo de atmosferă începea lumea aştrilor, rece şi veşnică, în care, undeva, se afla **steaua lor,** soarele unei lumi noi. N-o vedeau, dar ştiau că se află acolo: pe orbita ei eliptică se rotea, de miliarde de ani, planeta-destinaţie.

Un fior ciudat îl făcu să se întoarcă: nava nu se clintise din loc, turnul alb ridicîndu-se sfidător spre cer în mijlocul cîmpiei, mai înalt decît orice clădire a Oraşului.

Noaptea fusese aleasă pentru exod – vor părăsi planeta străbunilor pentru a nu se întoarce niciodată.

— Yul En, povesteşte-mi despre Oraş... ceru şoapta Hanei.

Da, se născuse în marele Oraş. Dar nu exista nimic în primii lui ani de viaţă de care să-şi amintească cu plăcere. Decît poate...

Întîia senzaţie rechemată era căldura molatică, înfiorîndu-i buricele degetelor, în timp ce mîngîia blana guamului său. Revedea graba caraghioasă cu care ghemul alb-argintiu se rostogolea prin aer răspunzînd chemării. Ultimele animale supravieţuitoare, guamii, căpătaseră trăsături de mutanţi. Insensibili la gravitaţie, puteau străbate obiecte solide indiferent de structura moleculară, deşi, în aparenţă, păreau la fel de fragili ca nişte fulgi de zăpadă.

În fiecare dimineaţă, cînd se trezea, îl găsea pe Iw la picioarele sale, fixîndu-l cu ochi imenşi, de un violet fosforescent. Guamul se dezintegra, făcîndu-se nevăzut prin masa, penetrabilă pentru el, a peretelui, ori de cîte ori maică-sa sau altcineva din casă intrau în cameră.

Îşi aducea vag aminte chipul femeii care îl născuse. Blondă, conştientă de frumuseţea ei rece, apărea cîteodată lîngă patul său de copil. Veşmîntul larg, de raze, îi atingea în treacăt obrazul – ca o pală de vînt – iar mila – amestecată cu dispreţ – din privire, i se transforma într-o expresie de nestăpînită oroare în momentul cînd Yul începea să gîngurească întinzînd braţele către ea.

Încercările lui de a vorbi o umpleau de groază. O vreme sperase într-o ameliorare, refuzînd să accepte realitatea, dar diagnosticul a rămas inflexi-

bil: Yul era un infirm, un handicapat. La vîrsta la care ceilalţi copii se exprimau prin fluxul liber al gîndurilor, fiul ei învăţa să rostească silabe! Cînd nimeni, de sute de ani, nu mai folosise rudimentarul instrument al vorbirii! În rest, copilul părea absolut normal, dovedind chiar un talent precoce la deplasarea obiectelor în spaţiu-timp...

Pînă la cinci ani, Yul trăise într-o lume a tăcerii, percepînd cu acuitate fiecare sunet din natură, nu însă şi gîndurile celorlalţi. Alunecarea tăcută de fantome din jurul său îi dădea impresia unui coşmar în care nimic nu avea vreun sens. Rupt de mediu, se izolase în citadela sa de proiecţii ireale, unde închipuiri confuze îi asaltau imaginaţia. Ideea imposibilei comunicări cu semenii nu-l înspăimînta, căci nu ajunsese să-i pătrundă înţelesul.

Fără ajutorul cuiva, învăţase să vorbească după o veche bandă înregistrată. Îi făcea plăcere să se audă rostind cuvintele, iar gustul arhaic al limbii uitate îi umplea cerul gurii cu aroma fructului oprit. Ascultînd înregistrarea fusese tulburat, apoi îl copleşise o emoţie pură. Nu avusese vreun sentiment deosebit pentru părinţii săi; afecţiunea i se trezise din amorţeală odată cu nevoia de a-l ocroti pe Iw, singurul său prieten, ameninţat de ceva nedefinit, dar cert şi terifiant.

Cînd avusese loc acel incident, se juca împreună cu guamul pe terasa suspendată aflată în spatele locuinţei. Folosind cuvinte de alint din vocabularul său încă sărac, îi repeta mereu numele: Iw, Iw... Guamul îşi arcuia spinarea acoperită cu blană alb-argintie, din gît îi ieşea un sunet subţire, melodios şi, pentru cîteva secunde, trupul animalului devenise luminiscent.

Atunci apăruse lîngă ei fata. De vîrsta lui Yul – nefamiliarizată cu salturile spaţio-temporale – calculase greşit coordonatele, materializîndu-se pe terasa lor. Încremenise uitînd să mai plece, ochii i se rotunjiseră, măriţi de uimire, iar mîna, ridicată într-un gest de apărare, îi căzu din nou fără vlagă. Vedea prima oară un guam şi Iw o înspăimîntase.

— E blînd, spuse Yul încet, liniştitor. Poţi să-l mîngîi. Are o blană foarte mătăsoasă.

Propoziţiile se închegau stîngaci, cu dificultate, iar Yul En, care dorea cu ardoare să fie înţeles, se simţi fericit şi mîndru: vorbea în sfîrşit cuiva, unei făpturi asemenea lui.

Reacţia fetei îl dezorientă. Faţa ei mică, de copil, se strîmbase într-o grimasă de durere, în timp ce sunetul vocii străine îi exploda în urechi: faptul că îi vedea buzele mişcîndu-se o îngrozi şi mai mult, făcînd-o să izbucnească într-un plîns tăcut, care îi boţea trăsăturile. Lacrimile îi curgeau pe

obraji, alunecînd peste buze. Cînd încercă s-o atingă, se dematerializă instantaneu. Rămase împietrit, întrebîndu-se cu ce greşise.

Răspunsul îl află cîţiva ani mai tîrziu, într-o seară – stătea lungit în pat, torturat de incertitudini, după ce toată ziua îl duruse îngrozitor capul – cînd femeia blondă intră ca de obicei în camera lui, pe neaşteptate.

Şi deodată ştiuse.

Citise în mintea ei, cu claritate, totul, ca în adîncul unei ape liniştite. „Mamă” i se zbătuse nerostit cuvîntul-gînd. Pîndise curgerea secundelor grele, aşteptînd un răspuns care nu venea. Prin zidul ridicat între el şi semeni reuşea să le capteze acum gîndurile, dar nu se putea face auzit. Avusese o clipă iluzia că-l dărîmase, însă zidul rămăsese acolo, legătura realizîndu-se într-un singur sens: primea informaţii fără să le poată înapoia. Altfel decît ceilalţi era condamnat la izolare.

În timp, capacitatea de comunicare nu i se îmbunătăţise, în schimb, observase un fenomen curios: dacă oricine putea citi în mintea altei persoane – respectînd condiţia să se afle la cel mult zece metri distanţă şi să nu existe interferări – Yul auzea gîndurile celui asupra căruia se fixa, chiar dacă fizic îi despărţeau kilometri. Cînd depărtarea se mărea, calitatea recepţiei nu începea să scadă, dimpotrivă, putea asculta gîndurile mai multor subiecţi simultan, fără un efort deosebit.

Nefiind obligat să iasă din cameră pentru a cunoaşte lumea din afara pereţilor casei, prefera să petreacă ceasuri întregi lungit în pat, concentrîndu-se şi contactînd memoria celor aflaţi întîmplător în sfera sa de recepţie. Uneori prindea cîte o discuţie între părinţii săi, subiectul rămînînd veşnic acelaşi: Yul En.

Substituindu-se centrilor senzitivi din creierul mamei, vedea prin ochii ei imaginea soţului. În acelaşi timp – conectîndu-se la fluxul emoţional al tatălui – simţea fascinaţia pe care apropierea femeii continua s-o exercite asupra lui.

— Priveşte adevărul în faţă, Shar En, fiul tău nu va duce o existenţă normală.

— Fiul nostru, Greis, o corectase blînd.

Femeia plutea la un metru de sol şi părul lung, auriu, atingînd podeaua, depăşea limita cîmpului energetic care o învăluia într-o cromatică schimbătoare.

— Fiul nostru, repetă cu dispreţ amar. Un redus mintal... Un infirm.

Întins pe jos, Shar En închise ochii, relaxîndu-se. Simţi întîi cîteva înţe-

pături în membre, apoi braţul drept, lipsit de greutate, zvîcni uşor ridicîndu-se în aer. Curînd, corpul întreg devenit imponderabil începu să se înalţe încet, într-o legănare lină.

Pluteau unul lîngă altul, la acelaşi nivel: două sfere gemene, orbitoare, ca nişte omizi uriaşe închise în crustele de lumină.

— Ştiu, căsătoria noastră a fost o greşeală, auzi gîndul-ecou al tatălui.

— Iartă-mă. N-am vrut să spun asta.

Tîrziu, înţelese la ce se referea tatăl său. Greis făcea parte dintre fiinţele privilegiate de pe planetă, avînd un cod biologic alfa, iar alegerea unui partener cu o zestre genetică mediocră – cum era Shar En – reprezenta o încălcare a legilor nescrise.

Datorită puterii sale de a cunoaşte gîndurile oamenilor aflaţi indiferent la ce distanţă, Yul En ştiuse – înainte ca în palatele din centrul metropolei să se programeze ordinul – despre campania împotriva guamilor. Acuzate de răspîndirea maladiilor, celelalte specii fuseseră deja decimate.

Îl luase pe Iw şi fugise afară din Oraş. L-au găsit după şase zile, zăcînd inconştient în mijlocul cîmpiei pîrjolite de secetă. Alături, corpul guamului, ghem argintiu, inert. Murise de sete...

— Îmi pare rău, murmură Hana, strîngîndu-i braţul.

— A fost singura fiinţă care merita salvată din iadul acela, replică Yul fără să privească îndepărtatele lumini ale Oraşului.

— Ce s-a întîmplat mai departe?

Yul En reluă firul povestirii, supunîndu-se nu atît dorinţei Hanei, cît unei nevoi organice de a-şi limpezi trecutul.

Împlinise douăzeci de ani cînd a auzit prima dată chemarea, venind dintr-o zonă nelocuită a planetei. La început i se păruse imposibil – cine ar fi putut supravieţui în inima deşertului – dar chemarea se insinua în mintea lui seară de seară, mereu mai puternică.

Printre veşnicele dune de nisip trăiau oameni. Refuzînd civilizaţia urbană, cinci mii de bărbaţi şi femei – cifră neînsemnată în comparaţie cu miliardele pe care îi hrănea Oraşul – se izolaseră, rupînd orice legătură cu restul lumii. Yul nu ştia nimic despre oamenii aceia, nici despre ţelul ce-i ţinea împreună – înfruntînd natura ostilă, lipsindu-le uneori apa şi alimentele – însă faptul că împărtăşeau resentimentul său faţă de Oraş era de ajuns. Hotărî să se alăture lor.

Îşi aşezaseră tabăra într-o veche bază de rachete, părăsită de cînd expe-

diţiile cosmice fuseseră abandonate – sperîndu-se că adevărata, singura cunoaştere era posibilă numai din interiorul fenomenelor, prin analize profunde. Ce rost aveau atîtea sacrificii materiale pentru dobîndirea unor cunoştinţe relative, cînd adevărurile absolute ale existenţei aşteptau îngropate în fiecare din noi?... Tehnica cerebrală a introspecţiei – dusă pe culmile perfecţiunii – devenise unica măsură de valori.

Cu ajutorul unui vistplan reuşi să atingă marginea sistemului automat de centură. Înfăţişarea Oraşului fiind peste tot aceeaşi – turnurile-clădiri se intersectau pe traiectorii oblice, părînd gata să se prăbuşească peste păienjenişul sintroculoarelor suspendate – locuitorii pierduseră obiceiul de a se deplasa pe distanţe mari, aşa încît arterele de circulaţie erau pustii şi nu-l împiedică nimeni să ajungă la aeroport.

Aparatele de zbor stăteau aliniate sub cupola protectoare, întreţinute în perfectă stare, deşi trecuseră ani de la ultima lor misiune. Cum în afara Oraşului nu exista alt obiectiv demn de interes – pe o mică porţiune a uscatului se aflau zonele cultivate, iar în rest se întindea imensitatea pustiului – inutilitatea unei linii aeriene devenise evidentă.

Aparatul răspundea fidel comenzilor, însă lipsa unor date precise făcuse localizarea taberei dificilă şi Yul En survolase multă vreme aria probabilă înainte să observe puzderia de corturi, camuflate în culoarea nisipului.

Zburase tot timpul paralel cu zidul de piatră al canionului, cîmpul vizual fiindu-i limitat din cauza pereţilor verticali: abia cînd trecu peste buza prăpastiei, văzu **nava.** Gigantică în mijlocul reliefului plat, forma sa masivă şi totuşi zveltă ţîşnea ameţitor spre înălţimi. Yul se ridică la zece mii de metri, unde vîrful antenei se pierdea în albastrul senin al cerului. Diametrul navei măsura aproape un kilometru şi, fără antigravitoare, s-ar fi prăbuşit sub propria masă. În spatele ei, celelalte nave păreau nişte machete.

Pe măsură ce pierdea înălţime remarcă la sol o activitate intensă. După aterizare, oamenii care se apropiară de hidror nu păreau surprinşi de venirea lui, ba chiar avu strania impresie că fusese aşteptat. Conducătorul grupului înaintă spre el:

— Fii binevenit între noi, Yul En.

Nu i se păruse, buzele crăpate de arşiţă se mişcau. Oamenii pustiului hotărîseră să păstreze moştenirea preţioasă a vorbirii. Civilizaţia planetară – susţineau ei – a început să decadă o dată cu abandonarea limbajului, cînd subtilităţile gîndirii au îndepărtat omul de realitatea înconjurătoare. Treptat, noţiunile practice au dispărut, înlocuite de concepte, nivelul tehnicii a

stagnat şi evoluţia speciei alunecase pe o spirală descendentă.

— Apoi te-am cunoscut pe tine, Hana.

Yul zîmbi, întorcîndu-se în prezent.

În noaptea aceea, ultima, paşii lor îşi lăsau amprenta pe nisipul roşiatic. Cînd soarele îi va încălzi din nou, va fi soarele altei lumi.

— Ai scăpat de complexul izolării, rosti Hana. Trebuia doar s-o doreşti cu adevărat, să-ţi eliberezi gîndurile, anulînd ecranul protector al minţii tale.

Yul deveni atent; un susur venea dinspre stînga, unde se afla turnul de apă. Din vastul sistem care raţionaliza pînzele freatice, o mare parte a rezervei de apă dulce alimenta Oraşul, restul folosind pentru irigarea culturilor. Fusese săpat un puţ pînă la una din conducte, iar zgomotul anunţa o scădere a presiunii lichidului.

Privi faţa Hanei, ale cărei trăsături începeau să se contureze în lumina palidă a zorilor. Frumuseţea ei n-avea nimic din lascivitatea femeilor din Oraş, fiind mai curînd sălbatică, primară: îl atrăgea, înspăimîntîndu-l totodată. Lîngă ea renunţase la închipuirile bolnave şi, uneori, îi era milă de cei rămaşi prizonieri ai Oraşului, cufundaţi în visul inutil al existenţei. Nimeni nu avea o anumită ocupaţie; îşi petreceau timpul în meditaţii, încercînd să atingă sferele abstracte ale absolutului... Maşinile făceau totul, fabricau alte maşini pe care, folosindu-le, locuitorii Oraşului uitaseră de mult cum funcţionează.

Oamenii pustiului au luat totul de la capăt, învăţînd meserii îngropate sub praful istoriei. Urmaşii lor – asemenea Hanei – nu cunoscuseră Oraşul, poate de aceea uitaseră să-l urască.

...Brusc, un zgomot teribil despică noaptea. Solul începu să trepideze şi vuietul prelung le izbi timpanele. Yul crezu întîi că s-a spart rezervorul de apă, apoi îi trecu prin minte posibilitatea unui cutremur, dar sunetul acela inconfundabil nu fusese produs de un cataclism geologic.

Nava îşi lua startul.

Yul recepţiona din toate părţile gînduri încărcate de panică: oamenii năvăleau afară din corturi – buimăciţi de somn, cu feţele palide – asistînd neputincioşi la dezastrul pe care se dovediseră incapabili să-l prevadă.

Deşi lacrimile îi umpleau ochii, orbindu-l, Yul nu-şi putea desprinde privirea de la fascinantul spectacol al navei ce se ridica maiestuos. Nu simţea durerea arsurilor, plămînii chinuiţi de aerul fierbinte. Singurele sen-

timente rămase în el erau furia rece, copleşitoare şi o cumplită dezamăgire... Nici unul din cei trei mii de oameni cît putea transporta nava – fuseseră aleşi cei foarte tineri, care aveau şansa să reziste încercării – nu va ajunge la destinaţie. Nemulţumiţi, ceilalţi nu acceptaseră sacrificiul.

Răsună un alt tunet, apocaliptic, parcă întreaga boltă se fisurase: prin spărtură năvăli asupra lor fluviul incandescent, pînă cînd zarea deveni un ocean în flăcări. Nucleul de foc irupsese pe cer din direcţia nord-est, în momentul critic racheta aflîndu-se undeva deasupra Oraşului.

Yul – care în prima secundă a exploziei se aruncase la pămînt, protejînd-o pe Hana cu trupul său – se ridică, privind în jur: unde nu existase decît un şes întins se căscau gropi uriaşe, adevărate cratere. Cîteva corturi fuseseră atinse de pîrjol şi văzu oameni arzînd ca nişte torţe în noapte. Strigătele răniţilor răsunau în văzduhul sufocant: se tîrau pînă la rezervorul de apă, din fericire neatins.

... În ziua aceea a plouat peste deşert, după secole de secetă. Întîi s-a dezlănţuit furtuna electrică – străpungînd zdrenţele norilor cu fulgere ramificate –, apoi a căzut prima picătură. Timp de săptămîni rafalele ploii au ţesut o pînză fluidă între cer şi pămînt. Deoarece torentele formate de-a lungul cîmpiei îşi uniseră cursul, tabăra a trebuit evacuată pe o platformă stîncoasă, sub care spumegau apele unui adevărat fluviu.

Mulţi oameni pieriseră, alţii, cu arsuri grave, aveau nevoie de îngrijiri. Alimente nu mai erau – rezervele se aflaseră la bordul navei. Conducătorii diferitelor grupuri au hotărît întoarcerea în Oraş. Himera care îi ţinuse uniţi nu mai exista, se spulberase în vînt, odată cu resturile carbonizate ale navei. Yul şi Hana, împreună cu o mică fracţiune, aleseră totuşi să rămînă: pentru ei, Oraşul nu avea nimic de oferit.

Aşezaţi pe coama unei dune, de unde puteau cuprinde pînă departe vastitatea deşertului, urmăriră mult timp cu privirea şirul de puncte întunecate, aflate într-o înaintare lentă: cortegiu, trist, îndreptîndu-se spre Oraş.

Întorcîndu-se odată cu ceilalţi în tabăra acum pustie, Hana îl găsi pe Yul în plin contact cerebral – ţinea ochii închişi, fixaţi spre un orizont interior. Deveni conştient de prezenţa ei abia cînd îi atinse uşor braţul.

În Oraş se întîmpla ceva, căci minţile sondate erau pline de panică. Resturi incandescente din corpul navei se prăbuşiseră peste clădirile zonei industriale – distrugînd centrale, baze de calcul, uzine cibernetice –, iar computerele care asigurau serviciile au încetat să funcţioneze. Se blocase distribuirea de apă şi energie în locuinţe, activitatea pe cîmpurile cultivate

fusese paralizată, clima planetei scăpase controlului.

— Sînt disperaţi, spuse Yul întrerupînd contactul. Maşinăria lor perfectă s-a dat peste cap. Curînd, vor avea nevoie de noi şi atunci vom putea să ne impunem condiţiile.

— Yul, îl zori Hana, hidrorul!

...Văzînd aparatul rotindu-se deasupra, la mică altitudine, coloana de oameni se oprise şi aştepta.

Amplificat de puternicele staţii, mesajul lui Yul răsună în atmosfera clară a deşertului, ajungînd la fiecare din cei opriţi să-l asculte.

...De pe colină, Hana văzu aterizarea hidrorului. Era gata să coboare, cînd observă un fir de iarbă răsărit la umbra unei stînci. Sămînţa rămăsese îngropată cine ştie cît timp în pulberea cenuşie şi ploaia o adusese la viaţă. Hana privi firul de iarbă ca pe o minune. Poate, într-o zi, întreaga cîmpie va fi acoperită de ierburi înalte, legănîndu-se în bătaia vîntului. Alergînd spre Yul, simţea crescînd în ea o nouă forţă: SPERANŢA.

